

kingen van BREITNER e.a. niet goorloofd. Een klier die veel colloïd vormt, geeft weinig hormoon aan het organisme, terwijl bij de z.g. hyperrhoische BASEDOW-struma slechts heel weinig of geen colloïd wordt gevormd. Ook is het niet mogelijk, altijd en uitsluitend uit de procentgetallen van de verhooging der grondstofwisseling het beloop van de ziekte van BASEDOW te bepalen. Bij voorbeeld de grondstofwisseling reageert op de jodiumbehandeling zeer spoedig, maar de reactie is van voorbijgaanden aard en verandert na korten tijd in haar tegendeel.

2e. Men kan thans niet meer de gemiddelde mortaliteit van de operatie bij de ziekte van BASEDOW met 7 pCt. opgeven. Sedert de patiënten volgens PLUMMER worden voorbehandeld is de mortaliteit veel lager (b.v. in mijn materiaal sedert 1930 2 pCt.). Wij kunnen thans de gevaarlijke postoperatieve thyreotonische crisis voorkomen en bovendien doeltreffend door intraveneuse toediening van jodium bestrijden. Wanneer men de tegen jodium resistente ernstigste patiënten niet operert en hen aan den röntgenoloog overlaat, zou de mortaliteit van de operatie mijns inziens op nagenoeg 0 kunnen worden gebracht. Dit is dus een vraagstuk van de juiste indicatie.

Sedert de voorbehandeling van de patiënten volgens PLUMMER is het ook niet meer noodig de operatie in meer dan een tempo te verrichten:

3e. Wat betreft de gevolgen van de Röntgenbestraling voor de operatielikeit van de struma, is inderdaad door de moderne methode van bestraling een groote verbetering bereikt. Ik herinner mij nog de ontsteltenis van prof. LANZ bij de operatie van te lang en met te zachte stralen voorbehaalde schildklieren, waar de klierkapsel veranderd was in een stevig met spier en vaatschede vergroeid littekenweefsel, dat rijk was aan dunwandige en uitgezette olcedvaten. De door deze „Schwarte" omgeven klier was zeer bros en bloedrijk en bleek histologisch een mengsel van papillomateuse epitheelmassa's en necroses te zijn. Thans echter beperken zich de door de bestraling veroorzaakte veranderingen tot vrij losse kapselvergroeiingen, terwijl de structuur van de klier niet zoo veranderd is, dat erdoor ernstige operatieve moeilijkheden kunnen ontstaan.

De zoo buitengewoon ruim gestelde indicatie voor bestraling bij ziekte van BASEDOW kan mijns inziens niet gehandhaafd worden. Zonder twijfel is *bij juiste indicatie, techniek en doseering* de bestraling een werkzame en waardevolle therapie van de ziekte van BASEDOW — maar wanneer aan deze voorwaarden voldaan wordt, dan is ook de operatie ongevaarlijk en geeft betere kansen op genezing.

Amsterdam, 24 December 1943

H. FERIZ

CAVEANT MATRES CAVEANT MEDICI

De verwildering van het heden, het uiteengerukt zijn van talrijke gezinnen, het feit, dat de moeders uren moeten wachten, om in het bezit van de schaarsche levensmiddelen te geraken en de kinderen dan alleen zijn, dit alles uit zich op onrustbarende wijze in het aantal vergiftigingen, die vooral dit laatste jaar in het Emma Kinderziekenhuis zijn waargenomen.

In 1940 werd één patiëntje opgenomen, dat trichlooraethyleen had binnen gekregen, in 1941 één kind, dat sodawater had gedronken. In 1942 werd tweemaal ziekenhuisopneming verzocht voor oesophagusstenose door het drinken van loog, verder had een kind ammoniak gedronken, een lysol, een had boenwas gegeten en een zesde had laudanum genomen.

In 1943 kwamen niet minder dan 14 vergiftigingen voor (gebruik van ammonia, adaline, tetrachloorkoolstof, vlekkenwater, bleekpoeder, jodoform, laudanum, terpentijn, sapoform, aluin, permanganas kalicus, blauwe verf, tweemaal inademen van lichtgas en tweemaal een verbranding van pharynx en larynx door het drinken van heet theesurrogaat). De uitwendige verbrandingen werden op de afdeling voor heelkunde opgenomen. De leeftijd van deze kinderen was bijna steeds tusschen 2 en 4 jaar, dus als zij in staat zijn, zich zelfstandig door kamer en keuken te bewegen, maar het oordeel des onderscheids nog ontbreekt. Al deze kinderen hebben er het leven afgebracht, zelfs het patiëntje met de zware opiumvergiftiging in 1943, maar stellig zal het niet altijd zoo goed afloopen en hoe het verder met de oesophagusstenoses zal gaan, dient nog te worden afgewacht. Een moi-

lijkheid er bij is, dat men van de surrogaten van wasch- en boenmiddelen de samenstelling niet kent, dus geen antidotum kan geven, maar zich moet beperken tot het spoelen van de maag.

Het is dus zeker zaak, dat de medici bij het voorschrijven van geneesmiddelen aan de moeders er den nadruk op leggen, dat deze medicamenten buiten het bereik van de kinderen moeten worden bewaard; hetzelfde geldt voor soda en andere surrogaten. De moeder, die haar kinderen zonder voldoende toezicht moet achterlaten, beginne haar Odyssee langs de winkels niet, alvorens zich overtuigd te hebben, dat er nergens in haar woning een kokende of heete vloeistof staat te dampen en dat de hoofdkraan voor het gas is afgesloten.

Oudejaar 1943

C. DE LANGE

BERICHTEN

BUITENLAND

BELGIË. — HET ROODE KRUIS. Het Belgische Roode Kruis heeft zich gedurende den oorlog krachtig ontwikkeld. Het ledental steeg van 79000 tot 153000 en 60000 juniores, het aantal abonne's van het tijdschrift van 7000 tot 21500. Het aantal gewonden sedert 10 Mei 1940 verpleegd bedroeg 25000; het aantal aan krijgsgevangenen verzonden pakketten 560000 (*Het Ned. Roode Kruis*, blz. 236, 1943).

DUITSCHLAND. — KRAAMBEDDEN BIJ VROEDVROUWEN. Ter ontlasting van kraam-inrichtingen en ziekenhuizen beoogt men in de voor „Umquartierte" bestemde districten de zwangeren bij vroedvrouwen onder te brengen (*Deutsche med. Wochenschr.* blz. 790, 1943).

— **TUBERCULEUSE SUIKERZIEKEN.** De sanatoria Jablunkau en Istebna in de Beskiden (Karpathen) hebben afzonderlijke afdelingen voor Duitse tuberculeusen die aan suikerziekte lijden (*Deutsche med. Wochenschr.* blz. 790, 1943).

— **OPLEIDING VAN BLINDEN.** Door de vereeniging van Duitse blinden is een „Forschungsstelle für das Blindenwesen" gesticht onder leiding van een afdelingschef van het wetenschappelijke omroepinstituut. Veel aandacht zal worden gegeven aan het nut van radiouitzendingen ter opvoeding van blinden, in het bijzonder ter heropleiding van oorlogsblinden (*Deutsche med. Wochenschr.* blz. 790, 1943).

— **VERPLICHTE ARBEID VOOR TUBERCULOSELIJDERS.** Het behoort thans tot de taak van den tuberculosespecialist van den gezondheidsdienst over de „Einsatzfähigkeit" van den tuberculoselijder en zijn „individuelle Belastungsfähigkeit" (duur, tempo en zwaarte van den arbeid) rapport uit te brengen (*Münch. med. Wochenschr.* blz. 647, 1943).

— **HET GESLACHT VOORSPELLEN.** In het pharmacologische Instituut te Würzburg heeft men een oud-Egyptisch recept ter voorspelling van het geslacht van de nog ongeborn vrucht met goeden uitslag beproefd. Overgiet tarwe- en gerstezaden met de ochtenduriië van zwangeren, 4—8 dagen achtereen: komt de tarwe het eerst op dan wordt het een jongen; wint de gerst het, dan zal het een dochter zijn (*Ber. ges. Gyn. u. Geburtsh.* blz. 642, 1943).

ZWITSERLAND. — HET ROODE KRUIS IN 1942. In den loop van het jaar 1942 heeft de Zwitsersche bevolking 850000 franken aan het Roode Kruis geschonken; 21000 kinderen waren bij Zwitsersche families te gast. Naar Griekenland werden onder andere 560000 kg erwten, 2000 kg grondstoffen voor soep, 300000 kg kindermelk, 68000 l melk, 25000 kg vijgen en 22000 kg levertraan verzonden (*Het Ned. Roode Kruis*, blz. 237, 1943).

J. J. VAN LOGHEM

BINNENLAND

JAARVERSLAG 1942 DER ZUID-HOLLANDSCHE VEREENIGING „HET GROENE KRUIS". — Het aantal afdelingen bleef in het verslagjaar op 154, het aantal leden nam toe tot 98940. 86 Consultatiebureau's voor zuigelingen waren werkzaam; in de gemeente waar deze ge-